

LLYFRYN
LLYTHRENNEDD
DIGIDOL

Prentisiaethau

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Coleg
Cymraeg
Cenedlaethol

t1.01 - 2021

CYFLWYNIAD

Mae'r pecyn yn addas ar gyfer dysgwyr sy'n gweithio ar Lefel 1 a Lefel 2, sy'n anelu at gymhwyster Llythrennedd Digidol neu unrhyw un sydd eisiau hybu eu sgiliau digidol. Mae'r pecyn yn canolbwyntio ar y gwahanol ffyrdd o ddefnyddio technoleg mewn sefyllfaoedd ymarferol.

Mae'r pecyn yn cynnwys y pynciau canlynol:

- Beth yw llythrennedd Digidol.
- Cymryd cyfrifoldeb mewn amrywiaeth o gymunedau ac amgylcheddau digidol.
- Gallu cynhyrchu, trefnu a storio gwybodaeth digidol a'u rhannu yn ddiogel.
- Chwilio am wybodaeth digidol yn effeithlon.
- Gwybod sut i gydweithio ar-lein yn effeithiol.
- Deall sut i ddefnyddio amrywiaeth o adnoddau a thechnegau creadigol.
- Gallu defnyddio llythrennedd digidol i ymestyn cyfleoedd dysgu.

Ewch ati i gwblhau'r pecyn, un cam ar y tro! Ymchwiliwch yn ddyfnach i mewn i bynciau os ydych yn ansicr ac awgrymwch i chi roi digon o seibiannau i'ch hunan wrth ei gwblhau fel nad yw'r pynciau yn pentyrru.

Nodyn ychwanegol

Mae'r pecyn yn rhoi cyfarwyddiadau cyffredinol i gwblhau tasgau felly o bosib bydd y camau'n amrywio rhywfaint yn ddibynnol ar y technoleg rydych yn ei ddefnyddio. Defnyddiwch beiriant chwilio ar-lein am gyfarwyddiadau manwl ar gyfer eich technoleg penodol chi os ydych yn cael trafferth, ond dylai fod yn debyg iawn i'r hyn sydd yn y pecyn.

Prentisiaethau

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Coleg
Cymraeg
Cenedlaethol

SUT I DDEFNYDDIO'R PECYN

Ar ddechrau pob rhan mae cyflwyniad yn esbonio pwnc a'r camau sydd angen i gwblhau'r ymarferion a'r tasgau.

Yna, mae gwaith ymarferol a thasgau i'w cwblhau ym mhob rhan. Mae modd i chi gwblhau'r pecyn mewn rhannau, felly cwblhewch y cyfan yn bwylllog gan gofio cymryd seibiannau rheolaidd.

Gallwch ddefnyddio'r pecyn yn ddigidol, ond os hoffech gopi caled, gallwch ei argraffu a'i lenwi â llaw.

Llenwch y blychau ar y tudalennau perthnasol ym mhob pwnc a dangoswch eich nodiadau a'ch drafftiau ar y tudalennau ychwanegol ar ddiwedd y pecyn. Gallwch ysgrifennu eich nodiadau ar bapur ac yna mewnosod lluniau i'r tudalennau ychwanegol i gyd-fynd â'ch atebion.

Drwy'r pecyn hwn fe welwch chi nifer o symbolau gwahanol. Bydd rhai o'r rhain yn cynnwys gwybodaeth i'ch helpu, tra bod eraill - fel y blychau atebion a tudalennau cyfrifo - yn eich caniatáu i lenwi'r pecyn yn ddigidol.

Dyma gyflwyniad i'r elfennau yma:

GWYBODAETH BWYSIG

Drwy'r pecyn, fe ddewch chi ar draws y symbol yma. Mae'r rhain yn tynnu eich sylw at wybodaeth bwysig sy'n ymwneud â'r pwnc neu'r ymarfer.

Sicrhewch eich bod yn eu darllen yn ofalus.

UWCHLWYTHO LLUNIAU

Ar gyfer ambell i ymarfer, e.e creu posteri a chyflwyniadau neu dangos ciplun (*screenshot*), fe welwch chi'r eicon camera yma. Pan welwch chi'r eicon yma gallwch uwchlwytho llun o'ch gwaith yn uniongyrchol i'r dudalen.

Gall hyn fod yn lun neu, os ydy'r gwaith wedi'i gwneud ar gyfrifiadur, yn fersiwn digidol (jpg/png/pdf) o'r gwaith.

YMARFERION - LLENWI ATEBION

Mae'r ymarferion i gyd yn eich caniatáu i lenwi'r atebion yn ddigidol yn y ddogfen. Er bod amrywiaeth mewn sut mae'r cwestiynau wedi'u gosod, mae'r blychau atebion i gyd wedi'u fformatio yr un peth i fod yn glir ble sydd angen i chi lenwi.

Dyma ambell i enghraifft o osodiad cwestiynau gwnewch chi ddod ar draws yn y pecyn:

Cwestiwn ac ateb testun.

Gall rhain fod yn flychau ateb un llinell, fel yn y llun cyntaf, neu'n flwch testun mwy o faint os oes disgwyl ateb hirach.

Os yw eich ateb yn hirach na maint y bocs, peidiwch â phoeni - mi fydd y blwch yn caniatáu i chi barhau i deipio ynddo drwy leihau maint y ffont, neu gynnig bar sgrolio i ddarllen yr ateb cyfan.

Os ydych chi angen rhagor o le, geler y dudalen nesaf sy'n esbonio'r tudalennau ateb ychwanegol sydd ar gael i chi.

Cwestiwn aml-ddewis

Mi fydd rhai cwestiynau yn cael eu hateb drwy ddewis opsiynau o ddewislen. Cliciwch y botwm i agor y rhestr, yna dewiswch eich ateb.

LLYFRYN LLYTHRENNEDD DIGIDOL
1. LLYTHRENNEDD
DIGIDOL

Prentisiaethau

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Coleg
Cymraeg
Cenedlaethol

t1.01 - 2021

BETH YW LLYTHRENNEDD DIGIDOL?

Beth yw llythrennedd digidol?

Llythrennedd digidol yw'r gallu a'r sgil i ddarganfod, gwerthuso, defnyddio, rhannu a chreu cynnwys gan ddefnyddio wahanol adnoddau digidol.

Rydych yn defnyddio gwahanol dechnoleg, adnoddau a thechnegau digidol yn wythnosol, os nad yn ddyddiol. Pa fathau o dechnoleg, adnoddau neu dechneg rydych chi'n eu defnyddio?

Y **dechnoleg** yw'r ddyfais rydych yn ei ddefnyddio i ddefnyddio'r **adnodd** a'r **dechneg** yw sut rydych yn defnyddio'r adnodd e.e. defnyddiaf **ffôn** symudol fel technoleg i ddefnyddio'r rhaglen '**camera**' fel fy adnodd, fel techneg rwy'n defnyddio **fflach** i'w wneud yn oleuach.

Ymarfer

Defnyddiwch y restr ganlynol i'ch helpu.

Pa dechnoleg/adnodd/techneg digidol byddech chi'n:

- gwyllo rhaglenni/ffilmiau?
- gwrando ar gerddoriaeth?
- siopa ar-lein?
- tynnu lluniau?
- chwilio am wybodaeth?
- cyfathrebu â phobl (ar lafar/ysgrifenedig)?
- ysgrifennu dogfennau?

Gall problemau godi wrth ddefnyddio technoleg a/neu adnoddau digidol ac mae angen gwybod sut i'w datrys.

Pa fathau o broblemau cyffredin gall godi?

- Rhaglenni yn rhewi
- Rhaglenni sydd wedi eu diweddarau ddim yn gydnaws (compatible) gyda ddyfais.
- Dibynnu ar rwydwaith neu gysylltiad i'r we.
- Batri dyfais yn rhedeg yn isel.
- Anghofio cyfrinair/ cyfrineiriau.
- Difrod dŵr, electrigrig neu ffisegol.
- Colli ffeiliau digidol/ ddim arbed yn gywir.

Cysylltiad cellog a chysylltiad WIFI

Mae 'cysylltiad cellog' (*cellular data*) yn cael ei ddefnyddio ar ffôn neu dabled ar gyfer cyfathrebu data mewn rhwydweithiau cellog- e.e. defnyddio ffôn heb WIFI/ 3G/4G (defnyddio *AirDrop/Bluetooth* a.y.b.).

Mae'r mwyafrif o'n technoleg yn cysylltu at WIFI drwy focs "router" diwifr e.e. mae "teledu clyfar" yn gallu cysylltu at WIFI er mwyn ffrydio rhaglenni/ffilmiau oddi ar y we, neu ffôn symudol i gysylltu dros y we. Ond gall y cysylltiad fod yn wael, sut byddech yn datrys hyn?

Hotspot a Tethering

Mae "hotspot" yn leoliad go iawn ble mae pobl yn gallu cael mynediad at y we – fel arfer drwy ddefnyddio technoleg WIFI. Gellir gwneud hyn drwy rwydwaith di-wifr ardal lleol (*wireless local area network* - WLAN) yn defnyddio "router" sydd wedi ei gysylltu gyda ddarparwr gwe.

Mae "hotspots" cyhoeddus ar gael gan nifer o fusnesau ar gyfer eu cwsmeriaid mewn sawl ardal trefol o gwmpas y byd e.e. caffis. Mae sawl gwesty yn cynnig WIFI i'w gwsteion, naill ai mewn ystafelloedd gwely neu yn y fynedfa. Mae "hotspots" yn wahanol i fannau mynediad di-wifr h.y. dyfeisiau (caledwedd) sy'n cael eu defnyddio i ddarparu gwasanaeth rhwydwaith di-wifr. Mae "hotspots" preifat yn eich caniatáu i gael mynediad at y we ar ddyfais (fel tabled) drwy ddyfais arall sydd gyda digon o ddata e.e. ffôn symudol.

Tethering yw cysylltu un dyfais gyda dyfais arall. Mae *tethering* yn eich caniatáu i rannu cysylltiad we y ffôn neu dabled gyda dyfeisiau eraill sydd methu cysylltu â'r we e.e. gliniadur. Gall y cysylltiad o'r ffôn neu dabled gyda dyfeisiau eraill fod trwy LAN di-wifr (WI-FI), drwy *Bluetooth* neu drwy gysylltiad go iawn yn defnyddio cebl.

Rhaglenni

Mae rhaglenni (*apps/applications*) yn ffordd sydyn o gael mynediad at amrywiaeth o wybodaeth ar eich technoleg personol. Ond gall y rhaglenni hyn fynd yn araf, gallent rewi a'ch rhwystro rhag cael mynediad. Os bydd hyn yn digwydd, o bosibl mae angen diweddarau meddalwedd eich technoleg, neu mae angen dileu a lawr-lwytho'r rhaglen eto.

Gall y math o dechnoleg rydych yn ei ddefnyddio fod yn fwy addas ar gyfer rhaglenni penodol. Er enghraifft, os ydych yn defnyddio technoleg *Apple™*, yw hi'n bosibl i yrru *imessage* at dechnoleg *Android™*? Beth bynnag yw'r technoleg rydych yn ei ddefnyddio, ydych chi'n gallu lawrlwytho unrhyw raglen?

Yn y tabl isod, defnyddiwch yr adnoddau/technoleg rydych wedi rhestru yn y blwch blaenorol i ddangos pa fath o broblem all godi a sut byddech chi'n ei ddatrys.

Mae un esiampl lawn wedi'i osod yn barod, llenwch y blychau ac ychwanegwch esiamplau eich hun.

Adnodd/Technoleg	Problem gyffredin	Sut i'w ddatrys
Gliniadur	Colli pŵer – batri fflat Dim digon o le i storio dogfennau	Gwefru'r gliniadur Creu cyfrif arbed dogfennau ar-lein
	Dim digon o le i storio lluniau/fideos	
		Lawrlwytho y diweddariad newydd

Prentisiaethau

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Coleg
Cymraeg
Cenedlaethol